

N:o 29.

Ank. till Riks. kansli den 18 mars 1889, kl. 1 e. m.

*Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring
i 25 kap. 9 och 25 §§ rättegångsbalken m. m.*

Till lagutskottets handläggning har Första Kammaren hänvisat en inom nämnda kammare af herr *A. H. Ölander* afgifven motion, n:o 15, så lydande:

»Med afseende å de snabbare kommunikationer, som inom landet under senare tider uppstått, synes den i nu gällande lag föreskrifna tid, inom hvilken det åligger klagande part att fullfölja erlagdt vad mot underdomstols utslag eller dom i civila rättstvister, vara allt för rundlig och böra kunna betydligt inskränkas. Det kan visserligen tyckas, att frågan om en dylik inskränkning lämpligast borde behandlas i sammanhang med det förslag till förändrad rättegångsordning, som snart torde komma att Riksdagen föreläggas. Men ett så vidtomfattande förslag har ringa utsigt att kunna utan långvariga förhandlingar och dermed förenad tidsutdrägt leda till antagande och fastställande af ett nytt rättegångssätt, och den nu ifrågasatta förändringen är en så fristående och från det öfriga rättegångsväsendet så afskild åtgärd, att den bör kunna utan olägenhet särskildt behandlas. Det är af denna anledning, och då frågan, ehuru i sig sjelf enkel och oberoende af några egentliga utredningar, dock är af stor betydelse, då den har till ändamål att åtminstone i någon mån afhjelpa den långsamhet i fråga om rättstvisters afgörande, hvilken så ofta och med rätta blifvit öfverklagad, som jag nu, utan att avvakta det väntade förslaget till ny rättegångsordning, vågar föreslå, att Riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring i 25 kap. 9 och 15 §§ rättegångsbalken, att de deri bestämda tider för fullföljd af vad hos veder-

börande hofrätter nedsättas till hälften, samt att i sammanhang härmed det undantag, som i berörda afseende finnes föreskrifvet i fråga om vaxel- och sjörättssaker, borttages.»

De af motionären åsyftade lagrum lyda sålunda:

9 § (enligt förordningen den 8 november 1878): »I de saker, som genom laga vad gå till Svea hofrätt ifrån häradsrätt i Upland, Södermanland, Vestmanland, Nerike och Gestrikland, ingifve kåranden sin inlaga innan klockan tolf på den fyrationde dagen, den oråknad, då häradsrättens dom föll, eller hafve sitt vad förlorat; ifrån häradsrätt i Kopparbergs län, Vermeland, Helsingland, Jemtland, Herjeådalen, Medelpad och Ångermanland samt på Gotland på den sextionde dagen; från häradsrätt i Vesterbotten på den nittionde dagen; i Göta hofrätt ifrån häradsrätt i Östergötland, Kalmar län, Småland och Vestergötland på fyrationde dagen; ifrån häradsrätt i Halland, Dal och Bohus län på sextionde dagen; i hofrätten öfver Skåne och Blekinge ifrån häradsrätt i dessa landskap på den fyrationde dagen. I vaxel- och sjörättssak vare tid hälften kortare, att fullfölja vad ifrån häradsrätt i hvarje ort till hofrätt.»

15 § (enligt förordningen den 18 april 1849): »Mot rådstufvudom vädjes under hofrätten med fem daler inom klockan tolf å åttionde dagen, den dag inråknad, då domen föll. Huru vittnesbörd derom af rätten gifvas bör, vare lag samma, som i 1 § af detta kapitel för häradsrätt stadgad är. Hvar som vädjar ifrån rådstufvurätt i den stad, der hofrätt sitter, gifve der sin inlaga in före klockan tolf, på den trettionde dagen, den oråknad, då domen eller utslaget föll: från annan rådstufvurätt vare dag dertill, som i 9 § om hvarje landsort, så ock om vaxel- och sjörättssak är föresatt. Är dom fallen i sådana mål, som i 4 § nämnas, sände rådstufvurätt parternas skrifter in till hofrätten, som der sagdt är.»

Beträffande det i motionen framlagda förslaget vill utskottet till en början anmärka, att hvad motionären med sitt förslag åsyftar, eller påskyndande af rättstvisters afgörande, antagligen skulle endast i högst ringa, om ens någon mån främjas genom förslagets antagande. I följd af det stora antal vademål, som till hofrätterna inkomma, måste med dessas afgörande i allt fall anstå så lång tid, att den nu ifrågasatta förkortningen af tiden mellan dagen för underrättens utslag och vadets fullföljande i hofrätten icke kan anses vara af någon väsentlig betydelse.

Derjemte vill det synas utskottet, som vore de i anförda lagrum stadgade tider i allmänhet icke för långt tilltagna. Enligt vår lagstiftning möter

ju i regel icke något hinder för vederbörande parter att i hofrätt förebringa ny bevisning och utredning i saken; och då dertill kommer att vår rätt icke känner något tvång för part att anlita rättslärd saksförare, utan fastmer de flesta mål i underrätt utföras af parten sjelf eller ett icke rättslärdt ombud, torde det icke vara skäl att minska det rådrum, parten för närvarande eger att förbereda sakens utförande i hofrätten. Man skulle derigenom lätt kunna bringa den materiella rättens förverkligande i fara, endast för att vinna den jemförelsevis mindre väsentliga fördelen att påskynda tvistens afgörande.

Utskottet kan slutligen icke underlåta att påpeka, att motionären icke synes hafva tillräckligt beaktat, att den af honom föreslagna ändring i 25 kap. 9 och 15 §§ rättegångsbalken äfven skulle medföra en motsvarande ändring af tiden för ingifvande af besvär i de flesta mål, som å besvärsvägen fullföljas. Sistnämnda tid finnes nemligen på flere ställen i rättegångsbalken, såsom 16 kap. 1 § och 25 kap. 5 §, bestämd till hälften af den tid, som för fullföljd af lagvadda saker är föreskrifven. Andra §§ i rättegångsbalken såväl som åtskilliga särskilda författningar hänvisa i fråga om ingifvande af besvär till anförda lagrum. Af motionärens motivering att döma, synes han icke hafva åsyftat någon förändring i tiden för ingifvande af besvär, men en sådan skulle tydligen blifva en följd af bifall till motionärens förslag; och mot en ändring i denna del tala samma skäl, som ofvan anförts i fråga om tiden för fullföljd af lagvadda saker.

Utskottet hemställer följaktligen,

att herr Ölanders motion må af Riksdagen lemnas utan vidare afseende.

Stockholm den 18 mars 1889.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.
